

ΓΝΩΜΟΛΟΓΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Ερωτηθήκαμε από τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις Σύλλογος Εκπαιδευτικών ΠΕ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» «ΓΛΗΝΟΣ» «ΗΡΩ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ» «Κ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ» **α)** αν δικαιούνται να κηρύξουν απεργία/αποχή από τη διαδικασία αξιολόγησης των ν. 4692/2010 και 4823/2021 παρά το γεγονός ότι αυτή κρίθηκε παράνομη με την υπ' αριθ. 4242/2021 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών (Τμήμα 3^ο- Εργατικά) και **β)** σε περίπτωση κήρυξης απεργίας αν καλύπτονται τα μέλη τους, υποχρεούμενου του Υπουργείου να προσφύγει δικαστικώς για την κήρυξη παράνομης της απεργίας.

Επί των ανωτέρω ερωτημάτων γνωμοδοτούμε τα κάτωθι:

I. Από το συνδυασμό των διατάξεων:

A) του **άρθρου 23 παρ. 1 και 2 του Συντ**, σύμφωνα με το οποίο «1. Το Κράτος λαμβάνει τα προσηκόντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου. 2. Η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων».

B) των άρθρων 19 παρ. 1 περ. α', 20 παρ. 1 και 30 παρ. 1 του ν. **1264/1982** «Για τον εκδημοκρατισμό του Συνδικαλιστικού Κινήματος και την κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων», σύμφωνα με τα οποία «**Άρθρο 19:** 1. Η απεργία αποτελεί δικαίωμα εργαζομένων που ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις: α) ως μέσο για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών

συμφερόντων των εργαζομένων και ως εκδήλωση αλληλεγγύης για τους αυτούς σκοπούς ...\

Άρθρο 30: 1. Ο νόμος αυτός, όπως είναι εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 3 - 10, 16 παρ. 7 - 9, 22 παρ. 1 και 2, 24 και 27, εφαρμόζεται με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται παρακάτω ανάλογα και στους έμμισθους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, ..., ακόμη δε και στους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχουν οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 3 του Συντάγματος..... ».

Γ) του άρθρου 46 του Κώδικα Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ (Ν 3528/2007), σύμφωνα με το οποίο: «1. Η συνδικαλιστική ελευθερία και η ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών με αυτήν δικαιωμάτων διασφαλίζονται στους υπαλλήλους. 2. Οι υπάλληλοι μπορούν ελεύθερα να ιδρύουν συνδικαλιστικές οργανώσεις, να γίνονται μέλη τους και να ασκούν τα συνδικαλιστικά τους δικαιώματα. 3. Η απεργία αποτελεί δικαίωμα των υπαλλήλων και ασκείται από τις συνδικαλιστικές τους οργανώσεις ως μέσο για τη διασφάλιση και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών, κοινωνικών και ασφαλιστικών συμφερόντων τους και ως εκδήλωση αλληλεγγύης προς άλλους εργαζόμενους για τους αυτούς σκοπούς. Το δικαίωμα της απεργίας ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου που το ρυθμίζει»

Δ) του άρθρου 22 παρ. 6 του ν. 1264/1982 σύμφωνα με την οποία «6. Εάν απεργία ή στάση εργασίας που έχει κηρυχθεί από πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση κριθεί παράνομη σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 4, δεν επιτρέπεται, μετά την έκδοση της απόφασης, η κήρυξη απεργίας κατά του ίδιου εργοδότη και με ίδια ημερομηνία έναρξης από την αντίστοιχη δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση» και

Ε) των άρθρων 321, 322 παρ. 1, 324, 325 και 329 του **ΚΠολΔ**, σύμφωνα με τα οποία «**Άρθρο 321:** Όσες οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσβληθούν με Ανακοπή Ερημοδικίας και έφεση είναι τελεσίδικες και αποτελούν Δεδικασμένο. **Άρθρο 322:** 1. Το Δεδικασμένο εκτείνεται στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, αν η απόφαση έκρινε οριστικά για μια έννομη σχέση που έχει προβληθεί με αγωγή, Ανταγωγή, Κύρια παρέμβαση ή ενσταση συμψηφισμού. Το Δεδικασμένο εκτείνεται επίσης και στο δικονομικό ζήτημα που κρίθηκε οριστικά. .... **Άρθρο 324:** Δεδικασμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων με την ίδια ιδιότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία. **Άρθρο 325:** Το Δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά 1) των διαδίκων, 2) εκείνων που έγιναν διάδοχοί τους όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το τέλος της, 3) εκείνων που νέμονται ή κατέχουν το επίδικο πράγμα στο όνομα κάποιου διαδίκου ή διαδόχου του, αδιάφορο αν πρόκειται για σχέσεις εμπράγματα ή ενοχικές. Το Δεδικασμένο δεν ισχύει απέναντι σε εκείνον που απέκτησε δικαιώματα σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου με μεταβίβαση από μη δικαιούχο..... **Άρθρο 329:** Η απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ νομικού προσώπου και τρίτου και αφορά δικαιώματα ή υποχρεώσεις του νομικού προσώπου αποτελεί Δεδικασμένο και απέναντι στα μέλη του ως προς τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις του νομικού προσώπου,

συνάγεται ότι:

Απόφαση που κηρύσσει παράνομη απεργία κηρυχθείσα από δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, δεσμεύει τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις που είναι μέλη της τελευταίας, μόνο, όμως, ως προς τα κριθέντα τελεσιδίκως νομικά, ουσιαστικά και δικονομικά ζητήματα. Επιπλέον, δεν επιτρέπεται και είναι παράνομη η κήρυξη, μετά την έκδοση της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, απεργίας κατά του ίδιου (προφανώς) εργοδότη και με ίδια ημερομηνία έναρξης με την αρχική που κρίθηκε παράνομη από πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση –

μέλος της διαδίκου δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης. **Τουναντίον, δεν εμποδίζεται το Πρωτοβάθμιο Σωματείο να κηρύξει νέα απεργία**, στην περίπτωση δε αυτή εφόσον ο εργοδότης και επί δημοσίων υπαλλήλων το Δημόσιο προσφύγει δικαστικώς για την κήρυξη παράνομης της απεργίας, το Δικαστήριο που θα επιληφθεί αυτής της αγωγής δεσμεύεται από το δεδουλευμένο της τελεσίδικης δικαστικής αποφάσεως (που κήρυξε παράνομη την απεργία της δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης) ως προς τα ουσιαστικά και δικονομικά ζητήματα που κρίθηκαν.

Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία που κατατείνει στην απαγόρευση κήρυξης νέας απεργίας από το Πρωτοβάθμιο Σωματείο έρχεται σε ευθεία σύγκρουση και παραβιάζει τα κατοχυρωμένα από τις διατάξεις του άρθρου 23 του Συντάγματος και του άρθρου 19 του ν. 1264/1982 και του άρθρου 46 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, δικαιώματα της συνδικαλιστικής ελευθερίας και απεργίας όχι μόνο των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα αλλά και των Δημοσίων Υπαλλήλων. Ειδικότερα, η προστασία της συνδικαλιστικής ελευθερίας περιλαμβάνει την αυτονομία και ελευθερία της συνδικαλιστικής οργάνωσης να αποφασίζει και λαμβάνει τα απαραίτητα για της επίτευξη των σκοπών της μέτρα δράσης, με σημαντικότερα όλων την διεξαγωγή συλλογικών διαπραγματεύσεων για τη σύναψη ΣΣΕ και την άσκηση του δικαιώματος απεργίας. Μάλιστα, η απεργία ως κύρια μορφή συνδικαλιστικής δράσης προστατεύεται τόσο στο πλαίσιο της συνδικαλιστικής ελευθερίας όσο και αυτοτελώς ως δικαίωμα των εργαζομένων που ασκείται από τις νόμιμα συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων.

Στην προκείμενη περίπτωση, οι ανωτέρω σύλλογοι συνιστούν πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με μέλη δασκάλους και νηπιαγωγούς καθώς και δασκάλους - καθηγητές ξένων γλωσσών, γυμναστικής, καλλιτεχνικών μαθημάτων, μουσικής μονίμους και αναπληρωτές (τακτικά μέλη) και όποιας άλλης ειδικότητας μελλοντικά θα

εισέλθει στο χώρο των δημοτικών σχολείων και νηπιαγωγείων, με την προϋπόθεση ότι υπηρετούν στα Δημοτικά Σχολεία και Νηπιαγωγεία των παραπάνω Γραφείων, αποσκοπούν δε μεταξύ άλλων στη διαφύλαξη και προαγωγή των επαγγελματικών, οικονομικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των μελών τους, την προάσπιση των συνδικαλιστικών ελευθεριών τους και τη συμβολή στη βελτίωση της Παιδείας του ελληνικού λαού. Είναι μέλη της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Εκπαιδευτικών, και δρουν από κοινού με άλλους συλλόγους για την προώθηση και επίλυση των προβλημάτων τους.

Περαιτέρω, με την από 16-9-2021 εξώδικη δήλωση που κοινοποίησε την ίδια ως άνω ημερομηνία στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων η Δ.Ο.Ε. γνωστοποίησε ότι προκηρύσσει απεργία – αποχή από κάθε ενέργεια που συνδέεται με τη διαδικασία που προβλέπεται στο ν. 4692/2020, όπως συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του ν. 4823/2021 και ρυθμίστηκε ειδικότερα με την υπ' αριθ. 108906/ΓΔ4/10.9.2021 (ΦΕΚ Β' 4189) απόφαση της Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων με τίτλο «Συλλογικός προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο», με αίτημα την κατάργηση των ανωτέρω νομοθετημάτων και κανονιστικών πράξεων. Κατά της ανωτέρω απεργίας το υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων άσκησε αγωγή ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, στρεφόμενο και κατά άλλων Ομοσπονδιών Εκπαιδευτικών, ήτοι την ΟΛΜΕ, την ΟΙΕΛΕ και ΠΟΣΕΕΠΕΑ, που προκήρυξαν ομοίως απεργία-αποχή από τη διαδικασία αξιολόγησης με το ίδιο ως άνω αίτημα, ζητώντας 1) ν' αναγνωρισθεί ο παράνομος και καταχρηστικός χαρακτήρας των απεργιών αυτών, 2) ν' απαγορευθεί η συνέχιση της απεργίας, 3) να καταδικασθεί άλλως απειληθεί σε βάρος έκαστης των εναγόμενων συνδικαλιστικών οργανώσεων χρηματική ποινή 10.000 ευρώ για κάθε παράβαση της απόφασης που θα εκδοθεί και 4) να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή η δικαστική απόφαση. Επί της ανωτέρω αγωγής του εκδόθηκε η υπ' αριθ. 534/2021 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία η απεργία απάντων των εναγομένων συνδικαλιστικών οργανώσεων κρίθηκε παράνομη, ενώ απορρίφθηκαν τα λοιπά αιτήματα του

ενάγοντος Υπουργείου. Ακολούθως, σε βάρος της ανωτέρω απόφασης του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου ασκήθηκαν εφέσεις από άπαντες τους διαδίκους, επί αυτής δε εκδόθηκε η υπ' αριθ. 4242/2021 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή η έφεση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την απεργία που προκήρυξε η Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδος, το Εφετείο απέρριψε την έφεση της τελευταίας κρίνοντας ότι η απεργία αυτή είναι παράνομη για το λόγο ότι κηρύχθηκε από αναρμόδιο όργανο, ήτοι το ΔΣ της ΔΟΕ και όχι τη Γενική της Συνέλευση, ενώ το Δικαστήριο δεν υπεισήλθε σε έλεγχο και κρίση επί των υπόλοιπων λόγων εφέσεων αμφοτέρων των αντιδίκων και συγκεκριμένα για τα ζητήματα της μη τήρησης της υποχρέωσης υποβολής αίτησης για διενέργεια δημόσιου διαλόγου στον ΟΜΕΔ και πρόσκλησης του εργοδότη σε συζήτηση για τα θέματα αυτά, καθώς και ορισμού και διάθεσης προσωπικού ασφαλείας και ελάχιστης εγγυημένης υπηρεσίας (υποχρεώσεις που ωστόσο δέχτηκε ότι δεν τηρήθηκαν. Ταυτόχρονα το Εφετείο δεχόμενο την έφεση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων απαγόρευσε τη συνέχιση της προκηρυχθείσας από τη ΔΟΕ απεργίας – αποχής από κάθε διαδικασία ή ενέργεια που συνδέεται με τη διαδικασία αξιολόγησης, εσωτερικής αξιολόγησης/αυτοαξιολόγησης και εξωτερικής αξιολόγησης που προβλέπεται από το ν. 4692/2020, το ν. 4823/2021 και την ΥΑ 108906/ΓΔ4/10.9.2021 (ΦΕΚ Β' 4189).

Από τα ανωτέρω εκτιθέντα πραγματικά περιστατικά, σε συνδυασμό με τις νομοθετικές και συνταγματικές διατάξεις που μνημονεύονται ως άνω, προκύπτει καταρχήν ότι **δεσμεύεται κάθε πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση που μετέχει στη Διδασκαλική Ομοσπονδία Εκπαιδευτικών από την υπ' αριθ. 4242/2021 τελεσίδικη απόφαση του Εφετείου Αθηνών, υπό την έννοια απαγορεύεται είτε η συνέχιση της προκηρυχθείσας από 16-9-2021 απεργίας – αποχής είτε η προκήρυξη νέας με αναδρομική ως άνω ημερομηνία, ενώ είναι επιτρεπτή καταρχήν νομικά η προκήρυξη απεργίας για τους ίδιους λόγους και με τα ίδια αιτήματα για το μεταγενέστερο χρόνο.**

Πολλώ δε μάλλον πρέπει να επισημανθεί ότι **η προκηρυχθείσα** με εξώδικη δήλωση – γνωστοποίηση προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και την αρμόδια Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, **στις 5-11-2021, απεργία – αποχή, με αποφάσεις των συλλογικών οργάνων, από κάθε διαδικασία σχετική με την αυτοαξιολόγηση και εξωτερική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου,** που έλαβε χώρα μετά την κοινοποίηση προς τη Διοίκηση εξώδικης πρόσκλησης σε διαβούλευση - συζήτηση με την τήρηση 48ωρης προθεσμίας, και η οποία έχει ως αίτημα όχι την κατάργηση των νόμων 4692/2020 και 4823/2021 και της κατ’ εξουσιοδότηση εκδοθείσας υπουργικής απόφασης αλλά την απόσυρση της τελευταίας κανονιστικής ρύθμισης και την αποχή της Διοίκησης από κάθε ενέργεια/διαδικασία αυτοαξιολόγησης και εξωτερικής αξιολόγησης, ταυτόχρονα δε και τη λήψη μέτρων, λεπτομερώς προτεινόμενων, άμεσης αντιμετώπισης επειγουσών και διαχρονικών προβλημάτων του δημόσιου σχολείου, **δεν επηρεάζεται ούτε καταλαμβάνεται από το σκεπτικό και διατακτικό της υπ’ αριθ. 4242/2021 απόφασης του Εφετείου Αθηνών, αφού στηρίζεται σε διαφορετικά και πάντως ευρύτερα αιτήματα.** Με άλλα λόγια, δεν συντρέχει εν προκειμένω η απαιτούμενη ταυτότητα ιστορικής και νομικής βάσης για την παραγωγή άλλως επέκταση του δεδικασμένου ούτε η προκηρυχθείσα από τους ανωτέρω συλλόγους δεν μπορεί να θεωρηθεί συνέχεια της προκηρυχθείσας από τη ΔΟΕ απεργίας.

II. Περαιτέρω, κατά πάγια νομολογία των Ελληνικών Δικαστηρίων, μέχρι την αμετάκλητη δικαστική κρίση μιας απεργιακής κινητοποιήσεως από το αρμόδιο Δικαστήριο, αυτή διατηρεί το τεκμήριο της νομιμότητας, το οποίο καλύπτει τους απεργούς υπαλλήλους, με αποτέλεσμα καμία δυσμενής έννομη συνέπεια να μην μπορεί να απειληθεί ή να επιβληθεί εις βάρος τους εξαιτίας της συμμετοχής τους στην φέρουσα το τεκμήριο νομιμότητας απεργιακή κινητοποίηση (Ολ ΑΠ 27/2004). Με άλλα λόγια, για την κήρυξη παράνομης απεργίας και την επέλευση των προβλεπόμενων δυσμενών συνεπειών σε

βάρος των απεργών απαιτείται προσφυγή του εργοδότη (και επί απεργίας δημοσίων υπαλλήλων, του Δημοσίου) ενώπιον της Δικαιοσύνης και έκδοση αμετάκλητης δικαστικής αποφάσεως, μέχρι τότε ισχύουν όλες οι έννομες συνέπειες νόμιμα προκηρυχθείσας απεργίας.

Ως εκ τούτου, **μέχρι την αναγνώριση ως παράνομης της απεργίας – αποχής με δικαστική απόφαση, είναι καθ' όλα νόμιμη η συμμετοχή των εκπαιδευτικών, μελών και μη, των νόμιμα συνεστημένων προρρηθισών πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων στην από 5-11-2021 απεργία - αποχή.**

Αθήνα, 5 Νοεμβρίου 2021

Ο Γνωμοδοτών Δικηγόρος

**ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ**

28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 92 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 210 3813828 - 210 3640231 -2

ΦΑΞ: 210 3640233 - ΚΙΝ. 6936630243

EMAIL: paleologos.paleo@gmail.com